

1931 FEBRUÁR ERDÉSZETI LAPOK

LXX. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

2. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1931. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárnélekok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 237—22.)

Felhívás

Felhívjuk a t. erdőmérnöktagjaink szíves figyelmét lapunknak a különféle című rovatában közölt, az 1931. évi Magyar Országos Mérnökkongresszusra szóló meghívóra. A kongresszuson a magyar mérnökség életbevágó érdekei kerülnek tárgyalásra és ez a tárgyalás nem eshetik meg a mérnöki kar hozzászólása nélkül.

Szerkesztőség.

Krónika

1. Alföld-fásítás.

A téma minden lapszámunkban felszínre fog kerülni addig, amíg ezen a téren kézzelfogható eredményt nem érünk el.

Egy kis ízelítő gyanánt ideiktatjuk az összehasonlítást az 1920—29. évek fabehozatala és bűzakivitele között:

Az utolsó 10 év alatt a következő összegeket fizettük ki egyáltalán nem jóindulatú szomszédainknak nyers és megmunkált fáért:

az 1920. évben . . . 10,569.000 pengőt;

az 1921. „ . . . 27,131.000 „

az 1922. évben	50.607.000 pengőt;
az 1923. „	58,486.000 „
az 1924. „	82,413.000 „
az 1925. „	83,619.000 „
az 1926. „	108,025.000 „
az 1927. „	130,879.000 „
az 1928. „	144,983.000 „
az 1929. „	131,142.000 „

a 10 év alatt összesen 827,854.000 pengőt;

átlagban évi 82,785.400 pengőt

Ezzel szemben búzakivitelünk értéke volt

az 1920. „	77.000 pengő;
az 1921. „	5,145.000 „
az 1922. „	1,003.000 „
az 1923. „	15,520.000 „
az 1924. „	56.021.000 „
az 1925. „	74.074.000 „
az 1926. „	135,627.000 „
az 1927. „	105,132.000 „
az 1928. „	88,219.000 „
az 1929. „	127,012.000 „

10 év alatt összesen 607,830.000 pengő,

évente tehát 60,783.000 pengő, vagyis átlag évente 22,002.400 pengővel kevesebb a behozott fa értékénél.

Az utolsó évek mérlege szerint tehát fabehozatalunk értéke az 1926. évet kivéve, meghaladta a kivitt búza értékét. A 10 év alatti búzakivitelünk összes értékén felül még 220 millió pengőt fizettünk el fáért a külföldnek s erre a behozatalra egyelőre feltétlenül rá vagyunk utalva.

Melegen ajánljuk ezeket az adatokat az agrárérdekeltségek figyelmébe.

Mert ha igaz az, amint hogy józan gondolkozással tagadni nem lehet, hogy Magyarország mai gazdasági és politikai helyzete a búzakérdéssel áll vagy bukik, igaz az is, hogy a fakérdés megfelelő rendezése nélkül feltétlenül elbukik.

De — és ezt nagyon ajánljuk az ipari érdekeltség figyelmébe — az ország iparosításának kérdésére a fakérdésnek

még nagyobb kihatása van, mint a mezőgazdaság kérdésére.

Csak tessék elgondolni az 1919—22. évek viszonyait, amik pedig még nincsenek olyan messze, akkor ítélnétek afelől, fontos-e a fakérdés Magyarországon?

Ha kell újból szén-, fa- és minden egyéb kormánybiztosság, akkor csak tessék folytatni az eddigi politikát és tessék minden vonalon hangoztatni, hogy a magyar termelést nem szabad védeni sem vámmal, sem forgalmi adóval, mert „úgy sen tudja ma az ipar szükségleteit fedezni”. Azt a kérdést intézzük azonban a gyáriparhoz, hogy indokolt-e akkor textiliparunkat, papírgyártásunkat és még igen sok más iparágat vámmal védeni, mert hiszen ezek sem tudják ma szükségleteinket fedezni, pedig már egy évtized óta élveznek igen jelentős vámvédelmet.

Egyébként is soha a magyar fatermékek védelmére az idő nem volt alkalmasabb.

Kedves szomszédainknak mai évi szükségletünket többszörösen meghaladó tűzifa- és műfakészletei várnak értékesítésre és az orosz dumping rémével a hátuk mögött vállalni fogják a vám terhét is.

Sőt kifejezetten kijelentjük, hogy az olcsóbbodási folyamat ez a vám sem fogja megakasztani, mert máskülönben saját készletükben fúlnak meg.

A fát nem lehet 4 ezer évig elraktározni, mint a gabonát a piramisokban és szomszédainknak meglévő készleteiktől szabadulniok kell.

Ezzel szemben nekünk ki kell használnunk az adott helyzetet arra, hogy a magyar termelés alárendeltebb választékainak is megszerezzük a piacot, még pedig anélkül, hogy a fogyasztói árakat csak a legkevésbé is drágítanánk.

Az egész budapesti piac még ma is idegenkedik a magyar cser és tölgy tűzifa föl vételétől, még pedig teljesen indokolatlanul.

Joggal követeljük tehát azt, hogy akinek nem jó a magyar termelvény, az igenis fizesse meg a külföldit drágán.

A cser- és bükkfa között nincs tüzelő értékben egy századrész annyi különbség sem, mint a külföldi és belföldi szén között, joggal kérjük tehát, hogy a magyar fa is abban az igaz-

ságos és céltudatos védelemben részesüljön, mint a magyar szén.

Széntermelésünknek is közel egy évtizedre volt szüksége, hogy a békebeli arányt elérje és a teljes szükségletet ma sem tudja fedezni.

Az erdőgazdaságnak ugyan hosszabb időre van szüksége, hogy a belföldi szükségletet teljesen elláthassa, de ezzel szemben az alapja teljesen biztos, mert nem korlátolt mennyiségű széntelepekre, de a magyar föld és a magyar munka kimeríthetetlen erőforrásaira támaszkodik.

Létért való küzdelmünknek egy évtizedeken keresztül elhanyagolt fázisáról van itt szó, amelyik évtizedes kitarató munkát igényel ugyan, de százszázalékig biztos eredményt is ad.

Annál csodálatosabb az erdőgazdasági kérdések elhanyagolása, mert hiszen a jövő minden terménye itt benn található elhelyezést és e kérdések megoldása óriási tehertől mentesítene közgazdaságunkat, sok ezer ipari munkáskéznek adna munkaalkalmat, jelentékeny részben megoldaná a mezőgazdasági munkásság téli munkátlanságának kérdését, végül vízrajzi, egészségügyi, éghajlati szempontból is csak előnnyel járna.

Szabad-e ilyen körülmények között ezeknek a kérdéseknek olyan mostoha elbánásban részesülniök, amilyenben idáig részesültek?

2. A főiskola kérdése.

A földművelésügyi kormányzat az egyesülethez intézett leirata szerint teljesen magáévá tette az egyesületnek a főiskola ügyében elfoglalt álláspontját s ennek megfelelően az erdőmérnöki tanári kart a minisztérium hivatalos tudomása nélkül megkezdett tárgyalások folytatásától eltiltotta.

A kérdés első felvonása ezzel — úgy véljük — lezárult.

Nem szabad azonban a kérdést lezárni nekünk, akik igen jól tudjuk és a felterjesztésünkben is hangoztattuk, hogy a főiskola fejlesztésének kérdését az erdőgazdaság fejlődésétől elválasztani nem lehet.

Elsősorban azért ragaszkodunk a főiskolának a földművelésügyi minisztérium ügykörében leendő meghagyásához, mert itt remélhetjük, itt várhatjuk teljes joggal azt, hogy a főiskolára

vonatkozó kívánságaink megértésre és méltánylásra találnak.

És itt most felvetjük az egyetemi rang kérdését.

A mi agrárállamunkban az erdőgazdaság és az ezzel kapcsolatos műszaki és tudományos kérdések vannak olyan fontosak, mint akár az ipari, akár egyéb kérdések.

A mi szakmánk a tudáson, a hozzáértésen kívül még fokozottabb mértékben igényel előrelátást, lelkesedést, önfeláldozást, mint bármelyik más szakma, mert hiszen elsősorban a jövőnek dolgozunk és pillanatnyi sikerek hajhászása nálunk eredményre nem vezet.

Ha nem tudunk számolni a jövő várható igényeivel, ha nem tudjuk magunk rávezetni feldolgozó iparunkat arra, melyik téren lehet a külföldi anyagot belföldivel pótolni, ha nem tudjuk szállítási és feldolgozási kérdéseinket a közlekedéstől még ma is jórészen elzárt rengetegekben magunk megoldani, akkor a mai erdőmérnök-generáció munkája, de a későbbieké is hiábavaló lesz.

Akár az ágazat fontosságát, akár a szükséges ismeretek széles körét, akár a munkák tudományos vonatkozását nézzük, egyik szempontból sem kíván az élet nálunk kevesebb tudást, mint bármelyik más gazdasági vagy tudományos ágazatnál.

Jogos-e akkor, hogy azt az intézetet, amelyik több, mint egy évszázad óta neveli erre a pályára a szakembereket, amelyik európai, sőt még ennél szélesebb körökben is ismert szakembereket adott és ad az országnak: elüssük az egyenrangúsítástól?

Ha kitüntetés a doktori cím, aminthogy a kultuszminiszter úr felfogása szerint annak is kell lennie, meg lehet-e ezt vonni egész Európában ismert, önzetlen és önálló tudományos munkát végző emberektől tisztán azért, mert az intézménynek gazdasági vonatkozásai miatt a szakminiszter fennhatósága alatt kell maradnia?!

Ha egyáltalán csatlakozásról lehetett volna beszélni, előtűnik, akkor is csak a Műegyetemhez való csatlakozás gondolata lebeghet.

Mert ami a szakma műszaki vonatkozásait illeti, egyáltalán nem osztjuk Vitális tanár úrnak mult számunkban kifejtett nézeteit.

A gyakorlati erdőgazdaság műszaki vonatkozású kérdéseiben nem tekinthetjük őt másnak „előkelő idegennél”, akivel szemben csak arra utalunk, hogy a jövő berendezkedés két legfontosabb teendője: az erdőrendezés és becslés abszolút műszaki tárgy, a használat pedig annyira műszaki vonatkozású, hogy aki a fatermékek műszaki használhatóságával, a legkülönbözőbb ipari és gazdasági ágak ezirányú igényeivel tisztában nincs, az hozzá se nyúljon, mert feltétlenül kárt okoz.

Szállítási kérdéseink, a vadpatakok szabályozása egyenesen elválaszthatatlanok a műszaki tudástól s az erdőgazdaság vezetőjénél már csak azért is feltétlenül szükség van ezekre a műszaki ismeretekre, mert az elkülönített erdőgazdaság ezekre a célokra külön tízféle szakember alkalmazását meg nem bírja, hozzá nem értők alkalmazása esetén pedig megfelelően dolgozni nem képes.

Az egyetemi rangra való emelés mellett szóló nemzeti és kulturális érdekeket a főiskolai tanárok a maguk cikkeiben eléggé hangsúlyozták és kiemelték.

Nekünk, a gyakorlati élet embereinek ez a kérdés szintén elsőrendű fontosságú problémánk, mert az erdőgazdaság érdekeit csak akkor láthatjuk teljes mértékben biztosítottaknak, ha az azoknak védelmére elsősorban hivatott szakemberek képesítése még a látszólagos külsőségek szempontjából sem marad el a többi szakok képviselőinek képesítése mögött.

50 év alatt a magyar erdőmérnöki kar megmutatta, azt, hogy a maga adminisztrációját minden vonatkozásban, minden segítség vagy beavatkozás nélkül el tudta és el tudja látni, s maga ez a körülmény a legfényesebb bizonyítéka annak, hogy képesítése semmiben sem marad más képesítés mögött.

Ez az 50 esztendő múlt a gyakorlati élet, a tudományok fejlesztése, a törvényalkotás, az adminisztrációs hierarchia kiépítése és az összes ezzel kapcsolatos teendők ellátása terén olyan eredményeket mutat fel, amelyekre bármely egyetemi rangú főiskola büszke lehet.

Lehet-e akkor joggal elzárni ezt a főiskolát attól, hogy az egyetemi rangnak minden belső és külső kellékét másfél évszázadot meghaladó működése után megkaphassa?

3. Törvény, rendelet és végrehajtás.

A gyakorlati élet által fölvetett kérdések lebegtek mindig a szemünk előtt akkor, amikor kifogásoltuk azt, hogy a 3296—1918. M. E. számú rendelet büntetőrendelkezései teljesen eltérnek az 1879. évi XXXI. t.-c. büntetőrendelkezéseitől.

Kértük annakidején, hogy az eljárást egységesítsék és néhány soros kormányrendeletben mondják ki azt, hogy aki az alaprendelet kikötéseinek eleget nem tesz, erdőrendészeti áthágást követ el és ennek megfelelően büntetendő.

Kérésünk meghallgatásra nem talált.

Most példával fogjuk igazolni, mennyire tarthatatlan a mai helyzet és mennyire nélkülözi az eljárások számottevő része a törvényes alapot.

Egy birtokos nem feltétlen erdőtalajon álló erdejében nagyobb területnek az 1926—27. évben leendő tarvágás útján kitermelésére kapott engedélyt, azzal a kikötéssel, hogy a levágott területet 1928. év végéig beerdősíteni köteles.

Mivel makkot beszerezni nem tudott, az erdősítést nem teljesítette és az illetékes erdőigazgatóság az 1929. év folyamán erdőrendészeti áthágás címén eljárást indított ellene.

Az első- és másodfokú erdőrendészeti hatóság a birtokost az erdőtörvény 48. §-ára való utalással 1000 (ezer) pengőt meghaladó pénzbírsággal sújtotta és kötelezte arra, hogy a területet 5 (öt) év alatt erdősítse be.

Az eljárásnak semmiféle törvényes alapja nincs.

Az erdőtörvény 46. §-a kifejezetten megmondja, hogy erdőrendészeti áthágások: „az ezen törvény fentebbi intézkedései ellen az erdőbirtokosok által elkövetett cselekmények és mulasztások”.

Kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy a birtokos az erdő-törvény rendelkezéseit meg nem sértette.

A nem feltétlen erdőtalajon álló erdőt minden hatósági hozzájárulás nélkül kiirhatta volna a törvény értelmében.

Ha pedig feltesszük, hogy a terület feltétlen erdőtalaj, abban az esetben sem sértette meg a törvényt, mert nem irtott, hanem csak tarvágást eszközölt, a felújításra előírt 6 év pedig a tarvágás óta nem telt el.

Nyilvánvaló ezekből, hogy erdőrendészeti áthágás miatt, vagy ezen a címen a birtokos ellen eljárást indítani nem lehet és a kiszabott büntetésnek, valamint az eljárási költségben való marasztalásnak törvényes alapja nincs.

Sőt teljes joggal lehet vitatni azt is, hogy ennek a határidőnek a be nem tartása címén még kihágási eljárást sem lehet a birtokos ellen indítani.

A rendeletnek a kihágásokat megállapító 9. §-a ezt a feltételt, illetőleg ennek a be nem tartását fel nem sorolja.

Igaz ugyan, hogy a rendelet első §-ának első bekezdése szerint „a hatóság a hozzájárulást feltételekhez kötheti”.

Annak azonban, hogy a rendelet ilyen feltételekre nem is gondolt, két bizonyítéka is van.

Az egyik a rendelet 9. §-a, amely a kihágások felsorolásánál (taxatív felsorolás) ezt a feltételt, vagy ennek az elmulasztását fel sem említi.

A másik bizonyíték a 7. §. utolsó bekezdése amely szó szerint így hangzik: „önként értetődik, hogy az 1879:XXXI. t.-c.-nek az erdők fenntartására vonatkozó rendelkezései és az erdőrendészeti hatóságoknak intézkedései a jelen §-ban említett esetekre is alkalmazást nyernek”.

Ebből tisztán és világosan kitűnik, hogy az erdők fenntartására vonatkozólag a rendelet az alaptörvény intézkedésein túlmenni nem kívánt.

Magát az engedélyezést sem utalta az erdőrendészeti hatóság hatáskörébe és ebből folyólag nem is ruházta fel az engedélyezésre jogosult „döntésre hivatott szervet” az erdőrendészeti hatóság jellegével.

Mivel ilyenformán a birtokos sem az erdőtörvény rendelkezéseit meg nem sértette, sem pedig az erdőrendészeti hatóság rendeletét át nem hágtá, nyilvánvalóan nem követett el erdőrendészeti áthágást.

Tény azonban az, hogy a 3296—1918. M. E. számú rendelet alapján kiadott használati engedély egyik kikötését nem tartotta be a birtokos, még pedig olyan kikötést, amelynek megsértésére a rendelet a kihágások megállapításakor nem is gondolt.

Ha tehát ezt a mulasztást a kormányzat megtorolni kívánta, akkor csak két eljárás maradt előtte nyitva:

1. Vagy ki kellett volna egészíteni a kormányrendeletet egy újabb intézkedéssel, amelyik az ilyen eljárást kihágásnak minősíti és a kiszabható büntetés mérvét is meghatározza és ez lett volna az egyetlen teljesen szabályszerű eljárás.

2. Vagy pedig meg kell indítani a rendőri büntetőbíróság előtt a kihágási eljárást és megpróbálni azt, hogy a büntetést a többi kihágási esetek analógiájára szabja ki a bíróság. Ebben az esetben azonban ki lett volna téve a feljelentő annak, hogy a bíróság vagy azért utasítja vissza a feljelentést, mert az elkövetett cselekmény a taxatív felsorolt kihágások között nem szerepel, vagy pedig megállapítja ugyan a rendelet be nem tartását, de megfelelő alaprendelkezés híján büntetést nem szab.

Ehelyett magánértesülésünk szerint a földművelésügyi és belügyminisztérium elhatározták, hogy az ilyen kérdéseket erdőrendészeti útra terelik.

Eltekintve attól, hogy semmiféle törvény nem jogosítja fel a minisztériumokat arra, hogy valamely kihágás vagy ehhez hasonló ügy elbírálását a törvényben vagy kormányrendeletben megszabott büntetőhatóság hatásköréből elvonva, máshová utalják át, ez az eljárás a földművelésügyi minisztériumnak a kérdéses rendelet módosítása ügyében többízben elfoglalt álláspontjával, még pedig helyes álláspontjával homlokegyenest ellenkezik.

Amikor az egyesület a 3296—1918. M. E. számú rendelet módosítását kérte, az elutasítás egyik oka az volt, hogy kormányrendeletet, illetőleg ezt a kormányrendeletet a törvényhozás határozata alapján már csak törvényhozási hozzájárulással lehetne módosítani, ezt az eljárást pedig az új törvény tárgyalása előtt már nem lehetne befejezni.

Csak természetes dolog, hogy a polgárok egyéni szabadságába legmélyebben belenyúló büntetőrendelkezést, vagy a büntetőhatóság kérdését a legkevésbé lehet törvényhozási hozzájárulás nélkül megbolygatni.

Az adott esetben tehát a két erdőrendészeti határozat teljesen nélkülözi a törvényes alapot, fenn nem tartható, sőt a

kormányrendelet alapján sem lehet büntetést kiszabni addig, ameddig az ilyen esetet kifejezetten kihágásnak nem minősítik és ami a legfontosabb, kormányrendelet nem szabja meg a ki-róható büntetés mérvét.

Kétségtelen, hogy a jogtalan határozatokat fel kell oldani, felvetjük azonban a kérdést, kihez kell ezért a birtokosnak fordulnia?

Véleményünk szerint a birtokos beadott fellebbezésére magának az erdőrendészeti hatóságnak kell megállapítania azt, hogy sem a beavatkozásra, sem pedig a büntetés kiszabására joga és törvényes alapja nem volt.

4. Tarvágás, természetes felújítás.

Nem új probléma, amelyik — úgylátszik — most kerül majd nyugvópontra.

Nem voltunk az egyedüliek, akik ezt a kérdést nyílt kérdésnek tekintettük.

Mindig azt állítottuk, hogy azok a kijelentések, amelyek a tarvágás és mesterséges felújítás tökéletes elítélésével a természetes felújítást állították oda egyedül üdvözítőnek, nem alaposak, sőt hiányzik mellőlük minden tudományos bizonyítás.

Hiába mutattunk rá arra, hogy csak sok egymással párhuzamos kísérlet szolgálhat biztos következtetés alapjául, örökön azt verték a fejünkhöz, hogy a sokkal fejlettebb német erdőgazdaság bebizonyította már, mennyire tönkreteszi a tarvágás az erdőtalaj életét.

Mai lapszámunkban közöljük az ezirányú magyar vizsgálatok eredményét.

Ez az eredmény pedig teljesen a mi álláspontunkat igazolja.

Nincs semmi jogcím, semmi alap kétségbevonni azt, hogy tarvágással is lehet helyesen és jól gazdálkodni.

Igen szép példáját látjuk ezekben a kutatásokban annak, mennyire kell a tudományos kutatásnak a gyakorlati élet problémáihoz súlnia.

Ime, ez a tudományos kutatás igazolta azt, hogy joggal

beszéltünk elfogultságról akkor, amikor azt állítottuk, hogy ez a kérdés tisztázatlan és csak elfogulatlan vizsgálat, részrehajlatlan bíráló, minden mellétekintetet félretevő kutatás, minden részletre kiterjedő kísérletek alapján lehet majd kimondani a végleges, a döntő szót.

Azok a következtetések tehát, amelyeket a mezőgazdaság évezredes gyakorlatából a nyugodt szemlélet alapján vontunk le, minden valószínűség szerint helytállóak lesznek.

A nehezebb feladat, a kutatások eredményeinek a gyakorlatba való keresztülvitele, a tulajdonképpeni kísérletek hátravannak.

Meggyőződésünk azonban az, hogy ezek a kísérletek csak azt fogják igazolni, amit egyelőre feltevésként állítottunk be, t. i.: az erdőgazdaságra sem lehet káros, ha azokon a helyeken, ahol különleges viszonyok, a talaj fizikai védelme érdekében a felsőréteg megbolygatását ki nem zárják, egy vágásfordulóban legalább egyszer az erdőtalaj is ki lesz téve a nap és levegő érlelő hatásának és hogy a jól alkalmazott talajművelést az új erdő éppen olyan mértékben meghálálja, mint bármelyik mezőgazdasági növény.

Ebből folyik azután a másik következtetés is, hogy mesterséges telepítéssel, időközi beavatkozásokkal, ha azokat kellő helyen és időben alkalmazzuk, éppen úgy kezünkben tudjuk tartani az erdő fejlődését is, mint a mezőgazdasági növényekét.

Ha pedig tekintetbe vesszük azt, hogy erdőgazdasági termékekben — mindig a világ átlagos szükségletét véve alapul — túltermeléstől még évszázadokon át is aligha félhetünk, hogy minden remélhető túltermelésünk belföldön találhat elhelyezést és adhat ezernyi munkaalkalmat: akkor be kell látnunk, hogy ezt a kérdést teljes joggal állítottuk oda, mint erdőgazdaságunk legfontosabb problémáját.

Arra kérjük ezért a kísérleti ügyek és a tudományos kutatás hivatásos intézőit, hogy ezt a kérdést annál kevésbé hagyják elaludni, mert már idáig is legalább két évtizedet veszítettünk azzal, hogy a problémát a német példára való egyszerű hivatkozással, mondjuk meg nyiltan, a divatos áramlat abszolút felkarolásával sutba dobták.